

חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018)

ביום 21/12/2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016.

להלן עקרי החוק:

שינוי בשיעורי המס ליחידים ולחברות

מס חברות: בשנת 2017 יעמוד על 24%, בשנת 2018 יעמוד על 23%.
מס על יחיד:

מדרגות מס על הכנסות שאינן מיגיעה אישית למי שלא מלאו 60 בשנת המס

שיעור המס	הכנסה:
31%	על 238,800 ש"ח הראשונים
35%	מ-238,801 ש"ח ועד 496,920 ש"ח
47%	על כל שקל חדש נוסף

מדרגות מס על הכנסות מיגיעה אישית* ולמי שמלאו 60 שניים בשנת המס

שיעור המס	הכנסה:
10%	על 74,640 ש"ח הראשונים
14%	מ-74,641 ש"ח ועד 107,040 ש"ח
20%	מ-107,041 ש"ח ועד 171,840 ש"ח
31%	מ-171,841 ש"ח ועד 238,800 ש"ח

*הכנסה מיגיעה אישית: הכנסה מעסק, משלח יד או עבודה כשכיר.

**על פי סעיף 121ב לפקודת מס הכנסה, בשנת 2017 על הכנסה שנתית מעל 640,000 ש"ח יתווסף מס נוסף

בשיעור של 3%. (להשוואה-בשנת 2016 על הכנסה שנתית מעל 800,000 ש"ח יתווסף מס נוסף

בשיעור של 2%).

מס ריבוי דירות

מי חייב במס: יחיד שהוא בעלים של מספר דירות מגורים שהיו בבעלותו בשנת המס, (למעט שתי דירות לפי בחירתו), ששיעור הבעלות שלו בהן הוא 249% או יותר, (במניין דירות המגורים לצרכי הגדרה זו ולצרכי החבות במס, תיכלל דירה או חלק ממנה, שבנייתה הושלמה, הנמצאת בישראל או באזור, והיא מיועדת למגורים או משמשת למגורים, כמו כן יראו יחיד ובן זוגו, למעט בן זוג הגר דרך קבע בנפרד, וילדיהם שטרם מלאו להם 18 שנים, כבעלים אחד והחבות במס תהיה על היחיד ובן זוגו, ביחד ולחוד. כמו כן, יראו בדירת מגורים בבעלותו של איגוד מעטים) איגוד שאין לציבור עניין ממשי בו שנשלט על ידי חמישה בני אדם או פחות) כדירה שבבעלותו של היחיד שיש לו זכויות באיגוד, במישרין או בעקיפין, בהתאם לזכויותיו באיגוד).

מהו שיעור המס: מס ריבוי הדירות יעמוד על שיעור של 1% מ"הסכום הקובע" שיחושב על פי נוסחה מיוחדת ומשקלל, בין היתר, את האזור בו נמצאת דירת המגורים ושטח הדירה. עם זאת, סכום המס השנתי, בעד כל דירה לא יעלה על 18,000 ש"ח. אם חל שינוי במהלך שנת המס בדירות המגורים שבבעלותו, ישלם חלק יחסי מהמס השנתי. על אף האמור, חייב במס שצירוף של "הסכום הקובע" המיוחד לכל הדירות בבעלותו, למעט הדירה היקרה ביותר, נמוך מ 1,150,000 ש"ח יהיה פטור ממס ריבוי הדירות. במידה שסכום זה- עולה על 1,150,000 ש"ח ונמוך מ 1,400,000 ש"ח, ישולם חלק מהמס בלבד.

החוק מפרט סוגי דירות שלא יחשבו כדירות מגורים לעניין מס ריבוי דירות:

- א. דירת מגורים המושכרת למגורים בשכירות שחוק הגנת הדייר חל עליה.
- ב. דירת מגורים המהווה מלאי עסקי.
- ג. דירת מגורים המושכרת לתקופה העולה על 25 שנה, לא תימנה כדירתו של המחכיר.
- ד. דירת מגורים שפוצלה בהתאם לכל דין, תיחשב כדירת מגורים אחת.
- ה. מספר דירות מגורים שחוברו לדירה אחת, ייחשבו כדירת מגורים אחת.
- ו. דירת מגורים אשר לא ניתן להעביר בה זכויות אלא כחלק מנחלה.
- ז. דירת מגורים שהתקבלה בירושה, ובלבד שלא הושכרה בשנה הראשונה לאחר פטירת המוריש, לא תימנה כדירת מגורים בשנה הראשונה. (רשימה חלקית).

מתי ישולם המס: כל חייב במס צפוי לקבל ממנהל מיסוי מקרקעין הודעה, לא יאוחר מיום 30.1 של כל שנת מס, ובה תפורט השומה. תשלום המס ייעשה בשני חלקים, הראשון ביום 30.6 והשני ביום 31.12.

סייגים: חייב במס שמכר דירת מגורים עד יום 1.10.2017 יהיה פטור מחלק יחסי מהמס השנתי על דירה חייבת שיבחר בה, כיחס מספר הימים שהיה בעליה של הדירה שמכר באותה שנת מס, ובלבד שאין מדובר במכירה לקרוב. כמו כן, יינתן מענק לחייב במס שמכר דירת מגורים עד ליום 1.10.2017, בהתאם לתנאים וסכומים שייקבעו על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת. אם לא עמד החייב במס בתנאים שנקבעו כאמור, יוחזר המענק ויחולו על גבייתו הוראות פקודת המסים (גבייה).

הוראת שעה לחלוקת דיבידנדים

ועדת הכספים של הכנסת אישרה את הוראת השעה לפיה, החל מיום 1.1.2017 ועד ליום 30.9.2017, תתאפשר חלוקת דיבידנד בכל החברות במשק, (ולא רק לחברות "ארנק"), ליחיד שהוא בעל מניות מהותי בחברה או לנישום מייצג בחברה משפחתית המהווה בעל מניות מהותי, מרווחים שנצברו עד לתום שנת המס 2016 - בשיעור מס סופי ומוגבל של 25% כאשר על הכנסה זו לא יוטל מס יסף.

התנאי לחלוקת הדיבידנד הוא שבכל אחת משנות המס 2017-2019 לא פחתו "התשלומים" למקבל ההכנסה מהדיבידנד מהחברה, מממוצע התשלומים בשנים 2015-2016 שהתקבלו מהחברה בידי מקבל ההכנסה מהדיבידנד. "התשלומים" - הסכום הכולל של הכנסת עבודה, דמי ניהול, הפרשי הצמדה או ריבית ותשלומים אחרים, בהפחתת דיבידנדים שחולקו. הוראת השעה קובעת כי יחיד אשר קיבל דיבידנד במסגרת הוראת השעה ונהנה משיעור מס מופחת, לא יכול לקזז הפסדי הון הנובעים מניירות ערך אחרים כנגד הדיבידנדים אשר חולקו במסגרת הוראת השעה.

מיסוי חברות ארנק

חברת ארנק מוגדרת כחברת מעטים (אשר נשלטת ע"י לא יותר מחמישה בני אדם שאינם קרובים-) ("קרוב"-כמשמעותו בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה), אשר בעל מניות מהותי בחברה פועל בשם החברה (להלן "היחיד") ומקיים את אחד התנאים הבאים:

מיסוי חברת ארנק-במקרה שחברת הארנק מקיימת את אחד התנאים שלהלן, נקבע כי הכנסת החברה תיחשב כהכנסתו של היחיד כהכנסה מיגיעה אישית מעסק, ממשלח יד, מהכנסת עבודה או ממקור אחר:

א. הכנסת החברה הנובעת מפעילותו של היחיד בנושא משרה בחבר בני אדם אחר או מהענקת שירותי ניהול לחבר בני אדם, בו היחיד או חברת המעטים שבשליטתו שימשו כנושאי משרה.

ב. הכנסת החברה הנובעת מפעילותו של היחיד עבור אדם אחר (חברה או יחיד) לרבות פעילות עבור צד קשור לאותו אדם, שהינה מסוג הפעולות הנעשות על ידי עובד עבור מעסיקו, תיחשב כהכנסת עבודה. לעניין זה נקבעה חזקה חלוטה על פיה כאשר 70% או יותר מהכנסת החברה או מהכנסתה החייבת (בנטרול הכנסות מדיבידנד ורווחי הון) נובעים משירות שניתן לאדם אחד או קרובו, אזי פעילות החברה תיחשב לפעילות הנעשית על ידי עובד עבור מעסיקו. לצורך בחינת התקיימותה של חזקה זאת, תיבחן תקופה של 30 חודשים מתוך 48 חודשים. כמו כן, נקבע כי החזקה לא תחול כאשר חברת המעטים מעסיקה ארבעה מועסקים או יותר (נקבע בחוק מנגנון לצורך חישוב כמות העובדים).

ג. כמו כן ההוראות בדבר ייחוס הכנסות חברת המעטים ליחיד לא יחולו כאשר היחיד הינו בעל מניות מהותי גם בחבר בני האדם שמקבל את השירות או אם היחיד משמש כשותף בשותפות לה ניתנים השירותים.

- חלוקה רעיונית של דיבידנדים** מוצע להעניק למנהל רשות המיסים סמכויות נרחבות למתן – הוראות על פיהן יראו ברווחים נצברים של חברה, כאילו חולקו כדיבידנד לבעלי מניותיה.
- א. הסמכות האמורה של מנהל רשות המסים, מתייחסת לרווחים שלא חולקו למעלה מחמש שנים מתום שנת צבירתם, ואשר סכומם הכולל עולה על חמישה מיליון ש"ח. ובלבד שלאחר ביצוע החלוקה הרעיונית יותרו בידי החברה רווחים נצברים בסכום של שלושה מיליון ש"ח לפחות. היקף סמכות המנהל מוגבלת לעד 50% מאותם רווחים צבורים.
- ב. מהותית, מתן הוראה לחלוקה רעיונית ייעשה לאחר בחינה כי החברה יכולה לבצע את החלוקה מבלי שהזכר יזיק לקידום או לפיתוח של עסקיה, וכי תוצאת ההימנעות מחלוקה היא הימנעות ממס או הפחתת מס.
- ג. מתן הוראה כאמור על ידי המנהל מחייבת התייעצות בוועדה וכן מתן הזדמנות לחברה להשמיע את טענותיה בעניין.
- ד. חישוב סכום הרווחים הנצברים יתבסס על הכנסות החברה לצורכי מס, בניכוי מיסים ובניכוי דיבידנדים שחולקו מהם, ובלבד שסכום הרווחים הנצברים לא יעלה על סכום הרווחים מהם ניתן לבצע חלוקה על פי הוראת חוק החברות בתוספת רווחים שהונו.
- ה. תחולת ההוראות הנ"ל ביחס לחלוקת דיבידנד רעיוני, יחולו מיום כניסת החוק לתוקף, מיום 1.1.2017, ויכללו את סך הרווחים הנצברים אשר עומדים בהוראות הסעיף (אשר נצברו בחמש השנים שקדמו למועד בחינת החבות, סכומם המצטבר עולה על חמישה מיליון ש"ח וכו').

מיסוי משיכות בעלים - הוספת סעיף 3(ט1)

משיכות בעלים – משיכת כספים מחברה בידי בעל מניות מהותי (המחזיק ב 10% ומעלה מהזכויות בחברה), או קרובו או העמדת נכס מנכסי החברה לשימושם (דירה, חפצי אומנות או תכשיטים, כלי טיס שייט ונכסים אחרים כפי שיקבעו על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת), השנה שבה נמשכו-תחשב באותו מועד כהכנסתו של בעל המניות המהותי מדיבידנד וזאת במידה ולחברה רווחים צבורים כהגדרתם בחוק החברות, או יראו במשיכה הכנסת עבודה אם מתקיימים יחסי עובד מעביד או כהכנסה מעסק או משלח יד, אלה אם שולם מס על הכנסה זו.

משיכת כספים מחברה בסכום מצטבר העולה על 100,000 ש"ח כוללת בין היתר: הלוואה, השאלה, חוב אחר, מזומנים, ניירות ערך, פיקדונות וכל ערובה אחרת שהועמדה על ידי החברה כבטוחה לטובת בעל המניות המהותי.

כספים שהושבו לחברה עד מועד החיוב (בתום שנת המס שלאחר השנה בה נמשכו הכספים או בתום שנה השוטפת ביחס לנכס) ונמשכו מחדש בתוך שנתיים ממועד ההשבה לא ייחשבו ככספים שהושבו, עד גובה הסכום שנמשך, אלא אם הכספים נמשכו מחדש באופן חד פעמי והוחזרו בתוך 60 ימים.

נכס שהועמד לרשות בעל המניות המהותי או קרובו והושב לחברה עד מועד החיוב, ולאחר מכן הועמד לשימושו מחדש בתוך שלוש שנים ממועד ההשבה, לא ייחשב כנכס שהושב.

בגין השימוש בנכס עד להשבתו לחברה, תיזקף לבעל המניות המהותי הכנסה משכר עבודה-סעיף 2(2) לפקודה או הכנסות אחרות- סעיף 2(10) לפקודה, בשיעור המס השולי החל על היחיד.

המידע הנזכר בחוזר זה מובא באופן כללי ותמציתי, ונועד להפניית תשומת לב בלבד. אין לראות בחוזר משום תחליף לחוות דעת ואין להסתמך על תוכנו ללא קבלת ייעוץ ספציפי.

במשיכת כספים מהחברה יחולו הוראות סעיף 3(ט) לפקודה עד למועד החזרת הכספים לחברה.

הוראות אלו - החלות על משיכת בעלים, לא יחולו על יתרת משיכות של כספים מחברה, הרשומה במאזן החברה נכון ליום 31.12.2016 שהושבה לחברה עד ליום 31.12.2017.

פנסיית חובה לעצמאים

בכדי לצמצם את הפער בשיעור החוסכים בין שכירים ועצמאים מהחל משנת 2017 קיימת חובת הפקדה לחיסכון פנסיוני לעצמאים.

חובת ההפקדה לקופת גמל לקצבה חלה על עצמאים בין הגילאים 21 ל- 60. כאשר עצמאים שגילם היה 55 ביום כניסת החוק לתוקף פטורים מהפקדות לקופת גמל לקצבה, שטרם חלפו שישה חודשים מהמועד בו נרשם לראשונה כעוסק לפי חוק מע"מ. שיעור ההפקדה לקופת גמל לקצבה לעצמאים יעמוד על 4.45% מהכנסתו החייבת* של העצמאי עד חצי מהשכר הממוצע במשק, ועל 12.55% מהכנסתו החייבת* מהחלק מעל מחצית השכר הממוצע במשק.

מי שגם שכיר וגם עצמאי תנוכה ההפקדה לקופת גמל לקצבה כשכיר, מתקרת ההפקדה הנדרשת להפקדה כעצמאי. במצב זה יתכן ולא תהיה כלל חובה להפקיד כעצמאי.

מתשלומים שמפקיד עצמאי לקופת גמל לקצבה, ייוחס למרכיב "חיסכון למקרה אבטלה" שליש מכל תשלום שהפקיד העצמאי לקופת גמל לקצבה או סך של 12,230 ש"ח, (נכון לשנת 2016), הנמוך מבניהם.

עצמאי שחלה עליו חובת הפקדה כאמור, אשר לא הפקיד תשלומים לקופת גמל לקצבה, והכנסתו החייבת בהפקדה עולה על סכום השווה ל- 12 פעמים שכר מינימום באותה שנת מס, יהיה צפוי לסנקציות. שנקבעו בחוק.

*הכנסה חייבת: הכנסה בניכוי הוצאות ובקיזוז הפסדים כמוגדר בפקודת מס הכנסה.